

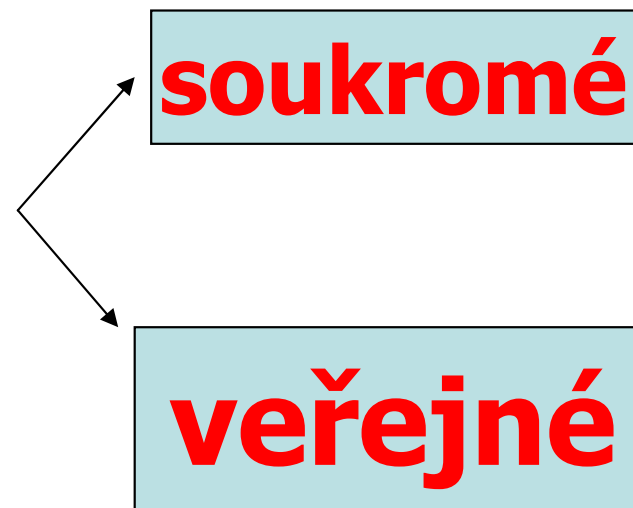
FINANČNÍ PRÁVO

Zařazení do systému práva ČR

System práva ČR

soukromé

veřejné

- Oba podsystemy v sobě zahrnují další uspořádané a vnitřně diferencované systémy - *právní odvětví*
- *které vykazují určité společné charakterové znaky převažující v tom či onom podsystemu právního řádu a určité vzájemné vazby*

- **Členění práva má historické kořeny (Řím a XVIII. století)-důvody politické a hospodářské k vymezení hranic se uplatnilo několik teorií:**

TEORIE:

- **ZÁJMOVÁ** – PN platí v soukromém zájmu(jednotlivec)nebo veřejném
- **MOCENSKÁ** – postavení subjektů
- **ORGANICKÁ** – postavení subjektu-jednotlivce a to v rámci veřejné korporace či mimo ni.

- Finanční právo je tradičně řazeno do sféry veřejného práva, avšak v mnoha případech, obdobně jako správní právo, některé vztahy a jim odpovídající úprava mají hybridní povahu
- Pro převažující povahu finančního práva jako veřejnoprávního odvětví vypovídá ***charakter jeho předmětu a metody právní regulace,***

Charakteristika FP

- Veřejné

- Nejmladší

-20.léta 20 století,

Samostatné odvětví práva ČR

-má svůj předmět regulace a
míru soudržnosti PN jako např.

SP

Předmět FP

- Společenské vztahy regulované FP,
jejichž objektem jsou **veřejné peníze**
a majetek
- **Peníze** = věc, zboží sloužící ke směně

VZNIK FP

Vznik FP = se vznikem materiálních vztahů, směnou, komoditními penězi (kovy, dobytek, olej,...) a po té se vznikem prvních peněžních vztahů.

- V některých zemích je FP samostatné právní odvětví, někde je součástí např. SP a nebo někde není akceptováno FP vůbec

ÚKOLEM FP

= regulace veřejných financí – regulace společenských vztahů

VEŘEJNÉ FINANCE:

- 1.) užší pojetí-peněžní vztahy
- 2.) širší pojetí-peněžní vztahy a další vztahy související s tvorbou, rozdělováním a přerozdělováním VPF

Materiální základ

- a) **Veřejné peníze** - peněžní prostředky, na které má veřejný sektor nárok
- b) **Veřejný majetek** - majetek ve vlastnictví subjektů veřejného sektoru

V rámci tvorby, užití, spotřeby materiálního základu se vytvářejí společenské vztahy-veř. finance, jejímž objektem jsou **veřejné peníze**

Funkce veřejných financí

ZÁKLADNÍ: 1. distribuční

2. alokační

3. stabilizační

DOPLŇKOVÉ: 1. fiskální

2. stimulační

3. kontrolní

Náhled na FP

- Výšeč platného právního řádu
- Vědecká disciplína
 - a) věda o FP (zkoumá PN v praxi)
 - b) finanční věda (FP z pohledu ekonomického)
- Pedagogická disciplína

Finanční právo - POJEM

- Nejsložitější odvětví – upravuje širokou škálu specifických společenských vztahů
- Souhrn PN zabývajících se chováním subjektů FPV ve vztahu k veřejným peněžním fondům

- Souhrn PN, které upravují vztahy vznikající v procesu tvorby, rozdělování a používání peněžní masy a jejích částí
- Soubor PN regulujících veřejné finance

FP jako nejmladší právní odvětví

- ✓ FP se vydělilo společně ze **SPRÁVNÍM PRÁVEM** z práva **ÚSTAVNÍHO** a po té po II. Světové válce bylo nutno vymezit hranice mezi **správou a financema**.

✓ Nutně muselo dojít k oddělení zvláštních norem upravujících veřejné peníze a tím došlo k osamostatnění FP, ale ne v každé právní kultuře- např. p. daňové, bankovní...

Odvětvotvorná kritéria

1. Samostatnost a specifičnost předmětu právní regulace
2. Metoda právní regulace
3. Systémová soudržnost právních norem
4. Společenská akceptace odvětví

Vazby k jiným právním odvětvím

- ❖ Ústavní právo
- ❖ Správní právo
- ❖ Trestní právo
- ❖ Právo ŽP
- ❖ Obchodní právo
- ❖ Občanské právo
- ❖ Pracovní právo

ZÁSADY FINANČNÍHO PRÁVA

Připomenutí

- Zásady = postuláty, principy představené doktrínou k vytvoření dokonalého vzoru chování
- Postuláty akceptované zákonodárcem v podobě právní normy mají povahu základních mantinelů

Evolution of financial law postulates

- Historically, the principles of tax regulation and budgeting were established first.
- Further principles were identified through analysis of normative acts, which have the highest importance in the structure of financial law sources.

Zásady tvorby finančního práva

- Obecné zásady pro tvorbu finančního práva
- Speciální principy

Speciální principy

- Principy typu ekonomiky-zvolený model hospodářství
- Předvídání krátkodobých a dlouhodobých následků FP regulace
- Zohlednění vazeb norem v rámci systému FP
- Omezení vlivů výkyvu v hodnotě peněz na stabilitu norem finančního práva

- Plynulost změn ve výši finančních dávek
- Ochrana zájmu většiny před lobby
- Respektování terminologie
- Úroveň právního a ekonomického vědomí adresátů FPN
- Respektování závazků ČR

Obecné principy finančního práva

- Zásada demokratismu
- Zásada legality
- Zásada legitimacy
- Zásada priority komunitárního a mezinárodního práva

Další zásady

- Zásada účelovosti
- Zásada plánovitosti
- Zásada priority rovnováhy
- Zásada provázanosti nástrojů sektoru veřejných financí
- Zásada efektivnosti a hospodárnosti
- Zásada veřejnosti a přehlednosti veřejných peněžních fondů
- Zásada účtování
- Zásada kontroly
- Zásada nadřazenosti finančních zájmů státu
- Zásada finanční disciplíny

PRAMENY FP

Materiální jsou příčinou vzniku formálních pramenů, potřeba regulace lidského chování

Formální PN, které regulují finančně právní vztahy- označujeme
OBECNĚ ZÁVAZNÉ NORMATIVNÍ AKTY

OBECNĚ ZÁVAZNÉ NORMATIVNÍ AKTY

- **PRIMÁRNÍ**

- Ústavní pořádek
- Zákony Parlamentu ČR
- Zákonná opatření senátu
- Obecně závazné vyhlášky ÚSC v samostatné působnosti

□ SEKUNDÁRNÍ

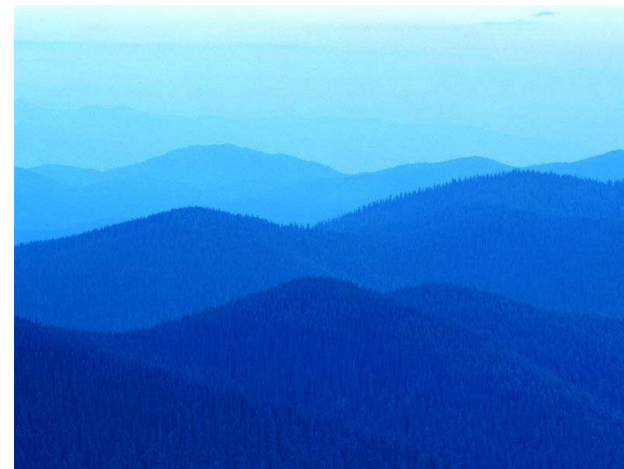
- Nařízení vlády
- Vyhláška a opatření ČNB
- Vyhlášky a opatření ministerstev
- Nařízení ÚSC

SYSTEM F P

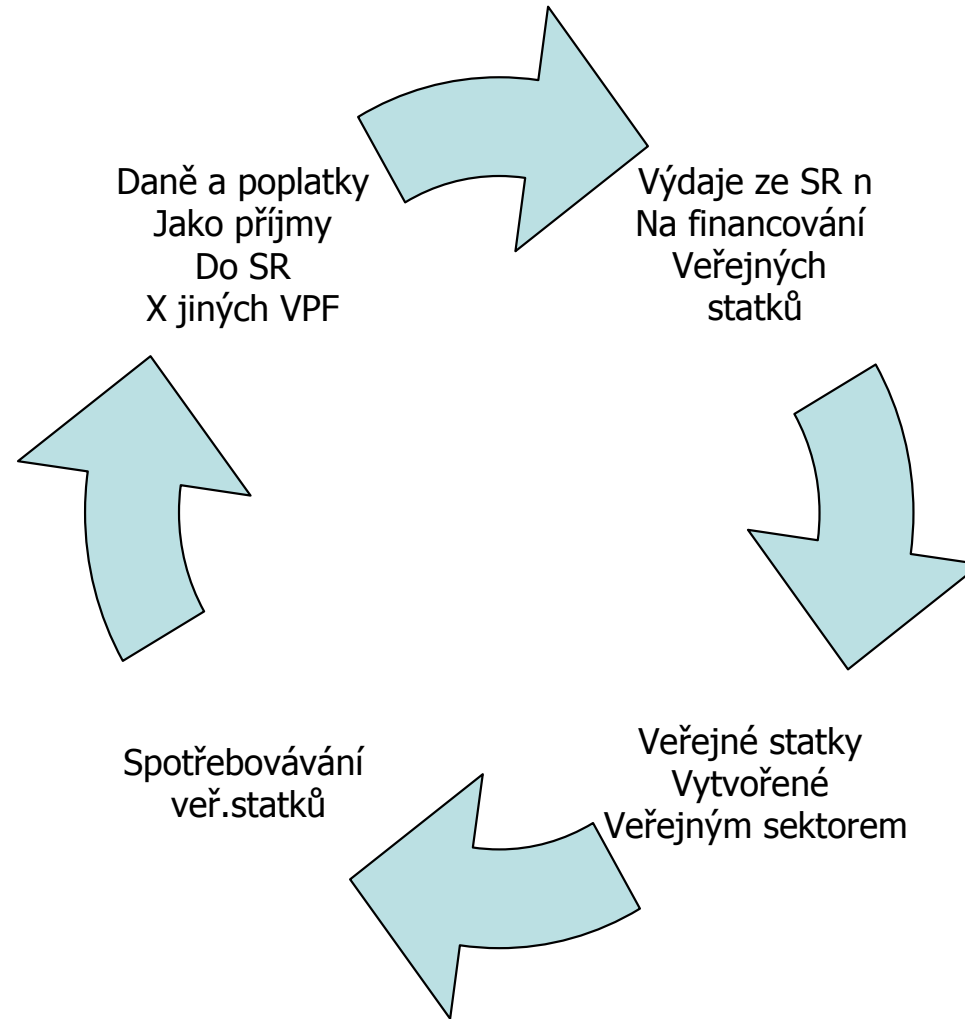
- Obecná část
- Zvláštní část – hmotné právo
- Procesní část
- Administrativní část
- Trestní část

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

- Fiskální část-
tok peněz
- Nefiskální část-
podstata, význam
a charakter peněz

FISKÁLNÍ ČÁST FP

Zvláštní část FP

FISKÁLNÍ

- Rozpočtové právo
- Berní právo
- Celní právo

Zvláštní část FP

NEFISKÁLNÍ

- Měnové právo
- Devizové právo
- Veřejné bankovní právo
- Veřejné pojišťovnické právo
- Puncovní právo